

III. évfolyam, 46. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre 12 korona
Félévre 8 korona
Negyedévre 5 korona
Egyes szám ára 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. május 1, szerda.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér 9.
Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Politikai esti levél.

A Határőr részére írta: Kalmár Antal dr.

Az osztrákokkal való tusakodásban fegyverszünet állt be. Gyűjtjük az erőt az újabb birkozásra. Ámde nevezhető-e az birkozásnak, ahol mi további tíz esztendőre *ellenmondás nélkül* megyünk a közös vámterület vágóhídjára? Az én meggyőződésem szerint a kivándorlást *egyesgyedül* csakis az önálló vámterület felállítása akadályozhatná meg — s ha mi nem állítjuk föl a vámterületet 1908. januárius első napjára, holott a törvény szerint fölállíthatnók, akkor mi halálos bünt követünk el a nemzet existenciája ellen. Azt a vért ami ez alatt az újabb tíz esztendő alatt elfolyik, azt nem pótolhatja — Oceanak vére!

Hanem azért birkozunk. Még pedig birkozunk az önálló vámterületnek 1918-ban való fölállításáért. A nemzet ellene van annak, hogy már most kötéssék meg a szerződés az 1918. után következő tíz esztendőre, de a kormány, különösen Kossuth Ferencz felfogása szerint az csak előnyös lehet a nemzetre, ha már *most* sikerül az önálló vámterület felállítását 1918-ra biztosítani. Szabály nélkül tekintve a dolgot: Kossuth Ferencznek ebben elvileg tökéletes igazsága van. Mert ha a tényleges, a piros—fehér—zöld vámsorompókkal elhatott önálló vámterület tíz év múlva egy most megkötendő szerződéssel biztosítható: ezt nem biztosítani nemzeti bűn volna!

Ambár a nemzet érdeke nem az elvi kijelentésben, hanem abban rejlik, hogy az a második tíz esztendőre szóló szerződés hány percentes vámsorompókat tartalmaz? Mert ha száz percentes vámsorompókat tartalmaz: akkor meg

kell kötni, — ha ellenben csak huszonöt percentes vámsorompókat engedélyez az osztrák: akkor nem szabad megkötni a szerződést. Vagyis: meg lehet kötni már most a második tíz esztendőre szóló szerződést is, de csak ama kétségtelen tartalommal, hogy Ausztria a külfölddel tökéletesen egyenlő elbánás alá esik, — de megkötni már most úgy, hogy Ausztriát a külfölddel szemben 75 percentes kedvezményben részesíteni: ennek a szándéknak ellent kell mondanunk!

Mert bármennyire igaz az, hogy Ausztriával szemben jogainkat lépésről lépésre kell kivívunk, és nem jól esnék még a huszonöt percentes vámsorompó is: de az mégis kétségtelen hogy nekünk utódainknak a kezét nem szabad gazdasági berendezkedésünk tekintetében ennyire megkötni. Mert jegyezzük meg, hogy ha a második tíz esztendőre szóló mostani kötés száz percentes vámsorompóra szól, ebből tíz év múlva engedhetünk, ha akarunk, — de ha a mostani kötés huszonöt percentes vámsorompóra fog szólni: ezt mi tíz év múlva még ha akarjuk, se emelhetjük föl.

Hanem szolgálunk mi a kormánynak egy jó tanácsal: kösse meg a 25 percentes vámsorompós szerződést 1908. januárius hó első napjára, — és ha megköti: örök halát érdemel ki a nemzetől!

Jönnek az alkotmány biztosítások! Régen ígérik, tehát végre is hihető lesz, hogy csakugyan jönnek. Ugy halottuk, hogy Andrassy négyszer volt velük vizitbe a királynál. A király pedig fogta a bécsi szekercét és mindig faragott le belőlük valamit. Ma már tehát az alkotmánybiztosítékok olyan sovány

nyak és olyan kevesen vannak, hogy velük közjogi bálát csapni alig lehet. Mi nem vagyunk okos nemzet. Amikor tavaly az alkotmányos rend helyreállt: addig se az adó, se az újonc dolgában egy lépést se kellett volna tenni, amíg az alkotmánybiztosítékokat törvénybe nem iktattuk volna. Hogy nem volt rá idő? Ha 1848-ban tíz nap alatt megcsinálhattunk sok törvényt — mint századokra szólót: akkor most is megcsinálhattunk volna öt törvényt egy hónap alatt.

Kilencven millió kell vasuti beruházásokra. Ez csak egy rakáson sok pénz, de ha szétszórják az egész országban: akkor, vajmi kevés. Kevés, mert a vasutaknál minden ócska és rossz. Vasutaink a régi istentelen kormányrendszerek alatt husz esztendővel estek vissza. Akkor történt, hogy a drávai vasuti fahíd leszakadt. Boszniából hazatérő magyar huszárok veszték bele a hullámvízbe. A szomorú dolgon okulva egyik képviselő meginterpellálta Kemény Gábor akkori vasuti minisztert a szonoki vasuti fahíd rozzantsága miatt. Erre a miniszter így felelt: „Biztosítom a képviselő urat, hogy a magyarországi összes vasuti vashidak között a szonoki fahíd a legjobb!”

Nem tudom, hogy nem-e így vagyunk most is!

Munkások ünnepe.

Vörös május.

Munkás marsellaise.

Május elseje. A kéréses tenyér pihenője. Az annyi dolognapon szünetlen munkában kifáradt tüdő vasárnapja. A becsületlen munka ünnepe. A gyárakban megáll a zakatoló gép

Látogatók.

— A Határőr eredeti tárcája. —

Írta: Ural Dezső.

A költő pisze volt és Mórnak hívták. Egy meggondolatlan percében megnősült s ettől megnyult az orra. A Móról azonban nem tudott megszabadulni, bár a felesége még a keresztvizet is leszedte róla, amit egy Móról csak a legtrikább esetben lehet.

Az asszonyval bevonult a költő házába a jólét, az ételszagu nyugalom és egy zöld garnitúra, amelyre hófehér horgolt terítő borult. Bevonult a költő házába: a próza. Helyesebben a költő vonult egy prózai lakba, mert a költőnek nem volt háza. A költőnek csak egy féltucat gallérja, lealázó módon kevés adóssága és egy szemölcsse volt a homloka közepén. Az asszony utálta a költőt, mert nem szenvedhetett szemölcsét és mert senki embernek tartotta.

Akinek ilyen szégyenletes módon kevés az adóssága, azt az emberek nem becsülték semmire, szokta mondogatni és megmagyarázta a költőnek, hogy kevesebb a gazdátlan kuvasznál. A költő meghajolt a tömérdék logika előtt és önmagában háripiának csufolta a feleségét.

A költő egy napon náthát kapott és két pofont. A nátha onnan eredt, hogy az asszony

télviz idején a saját kivágott bál cipőt adta a költőre, a két pofon pedig onnan származott, hogy a költő zokszóval illette a mostoha sorsot.

Dagadt arcával a költő barátságos lakában maradt, míg az asszony elment hazulról. A költő magára zárta az ajtót s így biztonságban érezvén magát, le mert heveredni a zöld garnitúra legbecesebb darabjára: a pamlagra.

A szobára félhomály borul és a költő lezárta szeméit. Hirtelen úgy érezte, hogy valakinek a pillantása szegeződik rá merően. Fölpillantott, s ott állt előtte Cora, a czirkuszlovárnő.

Nem ismeresz? Nem emlékszel Corára, a „Cigányok” című regényed hősnőjére?

Van szerencsém, Lebegte a költő... Izé... Nagysád él?

Amint látod öregem. Eljöttem hozzád, hogy számoljunk. Mester, te engem gyalázatos módon becsaptál...

En? Nagysád, ön téved...

Tévedek, drágaságom? Nos figyelj ide. Regényed hetedik fejezetében Adolár gróf lábaihoz rak egy palotát, egy fogatot, évi ötezer forintot, arra az esetre, ha elfogadom barátságát és hetenkint egyszer vele teázom.

Emlékezem...

Akkor emlékezel arra is, hogy mit mondattál velem... Gróf, az ön ajánlata szemérmetlen és

és mélyen sértő. En, igaz, könnyelmű leány vagyok, karjaiba vetem magam egy jött-ment bohémnek, ha megtetszik a szemtelensége, de árat nem szabatok szerelmemnek...

Igenis, ezt mondtam Önnek...

Nagyon kedves. Ön azonban feleségül vett egy vagonos pofozógépet és engem az erkölcsimmel együtt az antikvárius karjai közé dobott. Tudja-e hogy mi lett belőlem? Szomszédja az okszerű répatermelésnek...

— Nem értem...

— Egymás mellett állunk az antikvárius kirakatában, én és az okszerű répatermelés. És ennek, te gazember, te vagy az oka.

— Az urral majd nekem is lesz egy kis beszédem, szölt egy mély férfihang, amelyet a költő azonnal Anasztázénak ismert föl.

— Anasztáz, a „Tönkrement földesur”-ból. Oh, van szerencsém...

— Dehogyan is van szerencséje, sőt nagyon is vesztére van, hogy itthon találom...

— Mivel szolgálhatok? dadogta a költő.

— Ön engem kiküld Amerikába, szent hordat velem, koplaltat, holott itthon a józsefvárosi hentesné oldalán gondatlan életet élhettem volna...

— Bocsánat, ez nem lett volna férfihoszméltó dolog...

HIREK.

zaja és ezer meg ezer dolgos kéz leteszi a szerszámot a sötét műhelyekben.

Hideg, szeles május elseje lesz, de a munkásnak mégis kellemesebb a ragyogó tavaszi napsugárnál, mert titkos remények és vágyak hajnala.

Ilyenkor megváltozik a város képe. A mozgalmas élet lecsendesül és vig zeneszó és dal mellett vonul ki a munkásnép a hadiszigetre, hogy méltón ünnepelje a vörös májust. Törvény vagy kalendárium nem avatta ünneppé e napot, hanem a munkásság nagy egyeteme.

Nehéz verejtékes napok után a vigság napja.

Ilyenkor testvéri szeretetben forrnak össze a proletár szívek és a lelkekben gyülemlett kesery akkora felejtve lesz.

Es ha leszál az est, hogy véget vessen a nagy pihenőnek, az elvtársak kebelében felgyuladt a lelkesültség nemes tüze és ezer és ezer ajkáról hangzik az 6 szent daluk, a munkás marsaillaise, melyet Csizmadia Sándor, a híres szocialista apostol faragott versbe új szöveggel.

A lüktető ütemek felvillanyozzák a szíveket s miközben az arcokon diadalmasan vissza verődik a fanatikus hit egy szabad szebb jövő iránt, csengve férfiasan, erősen hangzik az éjszakában a dal:

Nem lesz tőke ur mi rajtunk
Elvész aki multnak él;
A szabadság honába tartunk,
Az igazság nekünk a cél,
Az igazság nekünk a cél.
S ha ellenünk akárki is lázad,
Söpörje el a népharag,
Pusztuljon mint a gyáva rab,
Bucsut intünk az éjszakának . . .
A szívünk tüzből ég:
Csak rajta, rajta még!
Ha elnyomónk nyakára lép,
Szabad lesz majd a nép! . . .

Ezer a népek terhe, gondja,
Tudatlan és békóban jár;
A pap butítja, tőke nyomja;
Testvér a templom és a gyár,
Testvér a templom és a gyár.
Messze a nagy sík rónák ölében,
Hiába jön a kikelet,
Nem arat az, aki vetett —
Milliók tengenek a reményen.

De szívünk tüzből ég: Csak rajta, rajta még!
Ha elnyomónk nyakára lép, Szabad lesz majd a nép! . . .

Látjátok ott a határon,
A jövőnek napja kel;
A boldogság ime nem álom,
Habár csak küzdve érjük el,
Habár csak küzdve érjük el.
De szabadság lesz majd akkor részünk,
Eltűnik minden szolgaság,
Órok tavasz lesz a világ,
Hol munkálva, jólétben élünk . . .

A szívünk tüzből ég: Csak rajta, rajta még!
Ha elnyomónk nyakára lép, Szabad lesz majd a nép! . . .

Színházi heti műsor. Szedán: Gül Baba, énekes színdarab. Csütörtökön: Párisi élet, operett. Pénteken először: A soga, amer. operett. Szombaton először: Tökéletes feleség, színmű. Vasárnap délután: Hajduk hadnagya, operett; este: Fehér Anna, betyár-történet.

Legközelebbi számunk Lapunk legközelebbi száma a május 1-ei munkaszünet dacára péntek reggel a rendes időben fog megjelenni.

Kaszinói ülés. Az Ujvidéki Magyar Kaszinó kedden, e hó 30-án d. u. 6 órakor saját helyiségében választmányi ülést tartott, melyen *Nikolics Jzidor* főszolgabíró tagul felvették.

Szerb radikálisok győzelme. Az ujvidéki görög keleti szerb hitközség közgazgatási bizottságának vasárnap d. u. 3 órakor *Pavlovics Péter* hitközségi elnök vezetése alatt tartott választásán a megüresedett nyolc tagsági helyre egyhangulag a szerb radikális párt tagjait választották meg és ezzel újabb tanubizonyoságot tettek, arról, hogy magyarbarát szerb fegyvertársaink hitközségük körében is minden talpalatnyi helyet meghódítottak. A megválasztottak közt *Japavica György dr.* városi tanácsnok is van.

Fizetésektelenség Ujvidéken. *Lehrner Jstván*, ujvidéki kereskedő hitelezőinek bejelentette, hogy fizetési kötelezettségeinek nem képes eleget tenni.

Magyar név. *Stern Lipót* és kiskoru *Jmre fia*, ujvidéki lakosok nevüket belügyminiszteri engedéllyel *Szenes-re* változtatták.

Előléptetések a hadseregben. Az idei május elseje is meghozta a hadseregben a szokásos csillaghullást. Az ujvidéki 6. honvédegyalozred 3-ik zászlóaljánál *Margittay Jenő* főhadnagy százados, *Kalapis János* hadnagy, zászlóaljsegédtségi főhadnaggyá és *Jablonszky Kornél* tiszthelyettes hadnaggyá léptek elő. *Sztlágyi Lajos* főhadnaggyot Ujvidékről *Versere, Sikorszky Zsigmond* csendőrfőhadnaggyot Ujvidékről Nagybecskerekre, *Zselonyka József* csendőrfőhadnaggyot pedig Besztercéről Ujvidékre helyezték át. Az ujvidéki 6. cs. és kir. gy. e.-nél *Winternitz Mór* százados őrnagy, *Tasch Vilmos* hadnagy főhadnaggy lett. — A pétervárad 70-ik cs. és kir. gy. ezrednél *Rogoz Jstván* alezredes ezredes, *Mihájlovič Odón* őrnagy alezredes, *Koblichka Gyula* százados őrnagy, *Scabroth Jmre* főhadnagy százados, *Lachoiny Jstván* hadnagy főhadnaggy, *Joblis Konrád* és *Pocrnics György* tiszthelyettesek hadnaggyok lettek. *Koblichka Gyula* őrnaggyot a 47-ik, *Schulhof Jivadar* százados a 88-ik, *Schibal* számvevőségi százados a 60-ik cs. és kir. gyalozredhez, *Naase Gusztáv* százados a 102-ik ezredtől a 70-ik ezredhez őrnaggyá helyezték át. Ugy a honvédségi, mint a közös hadsereg Ujvidéken, illetve Péterváradon állomásozó tisztikarai az előléptetettek tiszteletére lakomát rendeztek.

Elhalasztott pályázat. Az ártézi fürdő építésére kiírt és a legutóbbi városi közgyűlés által meddőnek mondott pályázat lejártát újabb tudvalevőleg május hó 18-ára tüzték ki.

Amint értesülünk a városi tanács a pályázati időt most még egy héttel meghosszabította és így a pályázat nem 18-án, hanem csak május 25-én jár le.

Bucsu lakoma. *Deutsch Adolf*, Máv. felügyelő, az ujvidéki m. kir. államvasutak osztálymérnökségének főnökét, — amint annak idején megírtuk, — a Máv. aradi üzletvezető-ségéhez a pályafentartási osztály főnökévé nevezték ki, illetve léptették elő. Ebből az alkalomból *Deutsch Adolf* hivataltársai, a Máv. ujvidéki tisztikara és a távozó felügyelő barátai szombat este a Mayer-nagyszállóda éttermében bucsu lakomát rendeztek, melyen *Deutsch Adolfot* egyfelől előléptetése alkalomból lélekiesen ünnepelték, másfelől a távozása feletti sajnálkozásnak adtak kifejezést. A lakoma a leglelkesebb hangulatban a hajnali órákban ért csak véget.

Apad a Duna. A hatalmasan megáradt Duna vize napról-napra apad. A víz jelenlegi állása 5 méter 23 centiméter.

Nyugdíjazott őrnagy. A pétervárad 70-ik cs. és kir. gy. ezred 2-ik zászlóaljának parancsnokát *Pankarics Boldizsár* őrnaggyot nyugdíjazták és ebből az alkalomból a katonai érdemkereszttel tüntették ki.

Elhalasztott vásár. A május hó 19-ére kitűzött ujvidéki országos vásárt a pünkösdi ünnepekre, nemkülömben a vásártér áthelyezésére való tekintettel május hó 25. 26. és 27-ére halasztották, a melyhez azonban még miniszteri jóváhagyás szükséges.

Cziczerei Pál bankói. *Cziczerei Pál* bankói ma már fogalmat képeznek. Hamis száz koronásai az ország minden részében el vannak terjedve és ha rendőrségünk *Cziczerei Pált* és bűntársait idejekorán el nem fogja, úgy az általa gyártott száz koronások végképen kiszorítják a forgalomból a drágább, — de valódi száz koronásokat. De így is sok száz darab kerülhetett a forgalomba. Tegnapelőtt *Letics János*, ujvidéki szállási lakos az ujvidéki II-ik pósthivatalnál 5231 koronát adott fel a zágrábi szerb bank címére. *Czirits Gábor* postafőnök a feladott pénz közt *Cziczerei Pálnak* egy darab remekművét: egy darab hamis száz koronást talált, amely a Cziczerei bankók ismert számjelszével 1118 Serie, 47278 számmal volt ellátva. Jelentést tett a rendőrségnek, hol nyomban beidézték *Letics Jánost*, aki azt vallotta, hogy a pénzt *Silics István*, ujvidéki lakóstól kapta. Silicset minden bizonynyal valaki becsapta. A Cziczerei bankók után azonban tovább is kutatnak.

Doktorrá avatott nő. A budapesti tudomány egyetemen, szombaton *Jovánovics Vidovics* kisasszonyt, *Jovánovics A. Milán*

— Ugy, sipitozott a cirkuszlovarnó, nem férfihoz méltó dolog? Hát te miért másztál bele egy ilyen piszkos üzletbe?

— Anasztáz más férfi. Az ő karaktere nem engedte meg, hogy ilyen komisszást követtesek el vele. A pszichológiát nem lehet hamisítani. . . .

— De az utlevél, amelylyel a hajóra szállított bezzeg hamis volt. A kiszállásnál majd rajta vesztettem. . . .

— Tudom, megakartam rajzolni egy bűnöst, amint a halálos rettegésen megy keresztül. Egy váltóhamisító partraszállása: ez érdekes.

— S ezért kellett nekem szenvednem? Ki kellett állnom a legborzasztóbb kinokat, hogy magáról megírassák: a főalak jellemfestése kitűnő.

— Gazember, nyögte egy rekedtes hang és a költő borzadva nézett az új látogatóra. Halvány, horpadt mellű nő volt. A köhögéstől csak nagysokára tudott szóhoz jutni.

— Irma, szörnyűkódott a költő, Irma a „Sárga rózsa”-ból; mi lett magából?

— Egy részeg lakatosnak a felesége. . . .

— Hogyan, Bárdos iszik? Hiszen mikor befejeztem a „Sárga rózsa”-at, Bárdos mintaképe volt a józan életű munkásnak.

— Mikor befejezte? kacagott gunyosan a beteg nő. Hiszen be sem fejezte. A regény pontokkal végződött. . . .

— Ez a méla akkord, amely az olvasónak nagy perspektívát nyit.

— Szájaskodni tud, de rólam nem gondoskodott. A pontokból nem tudunk megélni és az uram ivásnak adta magát. Széllámos. . . .

— Összetöröm a csontjait, zugta Anasztáz.

— Csak a haját, sipitozta Cora.

— Bocsánat, ijedezett a költő, mit kívánok tőlem? Ha valamiben segítségükre lehetek. Számon akarjuk kérni Öntől saját logikátlan és becsstelen eljárását. A könyveiben nagyképekűkódott, prédikálta az erkölcsöt, adta a kifogástalan lovagias férfit a mi bőrünkre. Az olvasói az hitték, hogy maga egy középkori hős, egy páncélos Lohengrin, egy ékes szavú, fűrtös fejű troubadur. Valójában egy kopasz zsidó. . . .

— Egy sakktablea karakter. . . .

— Egy ember, aki a jellemét a vegyi tisztóban tartogatja. . . .

— Kegyelem, siránkozott a költő, kegyelem. . . . hallgassanak meg s azfán ítéljenek. Corát megtartottam az erkölcs útján, Anasztáz kiküldtem Amerikába, Irmát férjhez adtam a lakatoshoz s a közönség minderre azt mondta: sablon, romantikus hülyeség. Modern akartam

lenni, nem tudtam, verista akartam lenni, nem ment, realista, szimbolista, mindenféle ista: nem sikerült. Sarokba vágtam tehát a tollat, amely Önöknek életet adott és elfogadtam egy vagyonos özvegynek a — megvallom kissé erős — kezét. Azóta így tengődöm. Sovány kosztot kapok s néha pofoznak is.

— Szegény, sajnálkozott Cora.

— Ez a praktikus iskola, a melyhez most tartozom és mondhatom, sorsom nem a legirigylenőbb.

— Hm . . . dörmögte Anasztáz, szolgálhatok egy jó szíval? Henry Clay, Öntől kaptam még a jó időkben.

— Lássá én ilyet sohasem szívtam. . . .

— Az uram szép gyergyatartókat kovácsol, majd megtisztetem egy párral, szolt Irma.

— Pá pipi, köszönt Cora, megyek, mert még megpumpolsz. Jöjjen Anasztáz. . . .

— Ezzel kilebegett az ajtón, Anasztáz és Irma sietve követték. Ideje volt, mert a folyosóról behallatszott a költő feleségének rikácsolása.

— Jaj istenem, elaludtam, sopánkodott a költő, leugorva a pamagról és teli tüdővel kezdte fujni a meleg helyet, amelyen feküdt. Szegény, de be kell vallanunk, hogy ezt egy okos vadász-kutyától tanulta, akit megverték, mert a pamla-gon hevert.

szerb gör. kel. főgymnásiumi tanárnak leányát orvostudorrrá avatták fel.

Tűzoltók lakomája. Az ujvidéki önkéntes tűzoltóegyesület e hó 4-én este 8 órakor a Winkler-féle sörözőbe új nagy termében lakomát rendez. Egy teríték ára: (paprikás, két-féle sült, rétes, 1/3 liter bor) 4 korona.

Politikai leckeórák. Hazánk tót anyanyelvű polgárainak feltolakodott „vezérei” április hó 24. napján „székesfőváros”-ukban, Turócszentmártonban összegyűlekeztek, hogy ezután magatartásukra a főfő-macherektől tanításokat vegyenek. A politikai leckeórákon a „kölpényi tót tartomány”-ból dr. *Krno Milos* Ujvidéken székelő „vezér” is részt vett.

Ipartestületi alapszabályok. Az anyai akadály után végre is megalakult ujvidéki ipartestület alapszabályait a szegedi kereskedelmi- és ipari kamara teljes ülésében vette tárgyalás alá és azokat pártólólag véleményezte. Érdekes a kamara döntése egy vitásnak mondott ügyben. 400 iparos aláírásával külön kérvényt adott be ügyfelei nevében *Horváth Géza dr.* ügyvéd, melynek aláírói az ipartestület megalakítását ellenézték. A beadványt már annak idejében érvénytelennek mondtuk, mert a főkapitányság által kibocsájtott felhívás szerint az iparosoknak személyesen kell csatlakozásukat, vagy ellenzésüket bejelenteni. A kamara ugyanerre az álláspontra helyezkedett és a négyszáz aláírást beadványt elutasította. A legközelebbi városi közgyűlés fogja az alapszabályokat tárgyalni és végül a kereskedelmi miniszter fogja az utolsó szót kimondani, mely után az ipartestület működését meg is kezdi.

Vasárnapi csendélet. *Dimitrievits Mladen* vasárnap délután a pirosi utcai szent János templom portáján ment keresztül, de ott kellemtelen meglepetés érte, mert *Baics-Mikánov István* és *Baics Luka* a gyanútlanul arra menő *Dimitrievics*et vasárnapi szórakozásból olmos bottal fejbevágták. *Dimitrievits* azt az elvet vallotta, hogy futni szegényen, de hasznos és üldözői elől elfutott. A két legénynek egyik barátja, valami *Solyánszki Nésa* nevű egyén azonban a minden ok nélkül bántalmazott legényt üldözőbe vette és azt utolérve, késsel oldalba szúrta. *Waller Vilmos* ügyeletes rendőrkapitány és *Wagner Károly dr.* kerületi orvos nyújtották az első segélyt, kik a súlyosan sérültet annak Almási-utca 20. alatti lakására szállították. Az orvosi látélet szerint a tüdője is megsérült és felgyógyulása el nem bírható időtartamon belül következhet csak be.

Az izraelita községkerület elnökválsága. Köztudomású, hogy az ujvidéki izraelita hitközség érdemes elnöke: *Kohn Károly dr.* családi okokból hosszú éveken át közmegelegedésre viselt állásáról lemondott. *Kohn Károly dr.* röviddel ezelőtt a VII-ik izraelita községkerület elnöki állásáról is lemondott és ezen elhatározását *Barta dr.* kerületi alelnöknek bejelentette. *Barta dr.* a távozó elnökhöz a következő megleghangú, szép elismerő levelet intézte:

11/1907. szám.

A VII-ik izraelita községkerület elnökségétől.

Mélyen tisztelt Elnök Úr!

A VII-ik izraelita községkerület elnökségéről való lemondó átiratát mély sajnálattal átvettem és óhajához képest a legközelebbi egybehívandó közgyűlés elé fogom terjeszteni.

Távozását veszteségnek tartom a mi szegény elhagyott kerületünkre, mert hiszen Elnök úr rövid ideig tartott működése alatt is ügybuzgóságával, felekezettünk iránti szeretetével, ráteremttségével új életet öntött a mármár kialvó féltben levő kerületünkbe.

Egyben a leltárt aláírva és azt idocsatolva visszazármatartom és elismerem az ebben feltüntetett ratok átvételét.

Maradtam Elnök ur iránt mindenkorra változatlan hitrokoni üdvözlettel

Barta dr.
ker. alelnök.

(P. H.)

A községkerület a távozó elnökben egy erőskezü, érdemes vezetőt veszített el.

Ujvidéki színészet.

Szombaton este *Bernstein* Henrinek eddig mindenütt nagy sikert aratott színművét: „*A tolvaj*”-t adta színtársulatunk s bár a közönség körében — jöhetet alaptalanul — kissé rossz hír keringett a hatásos darab felől, mégis telt ház és amellet még — színházi nyelven szólva — „szép” közönség előtt. Csak az igazságot írjuk meg, ha azt mondjuk, hogy ezt a telt házat s ezt a szép közönséget nemcsak

„*A tolvaj*”, hanem a darab hőse, *Fodor Ella*, a bájos tolvaj *Voysin Marie Louise* is okozta, akinek ez estén volt, mint a társulat drámai szendéjének itt első fellépése. *Fodor Ella* még kezdő színésznő, de olyan határozott színészi tehetséggel és olyan erős kedvvel pályája iránt, hogy szinte rosszul esik kezdő színésznőnek megjelölni ezt az istenáldotta fiatal művésznőt. Drámai nagy értékének bemutatására igazán alig választhatott volna jobb szerepet, mint *Voysin Marie Louise* háládatos szerepét, ahol az asszonynak minden jó és rossz tulajdonsága, bűne és dicsősége annyira jellegzetesen van kiélezve. S *Fodor Ella* kiváló volt a szerelemre indítóan csevegő, a csipkékért, fényes toilletekért, a tetszei vágyásért lopni is képes, a szorultságában szerelmesét is tönkretelni kész, majd a minden rosszaságaért férjeurat kiengesztelni képes asszony ábrázolásában. Hogy ilyen körülmények között nyílt színen is többször viharosan megtapsolták s különösen a második felvonás után, mely az értékes darabnak legbecesebb része, vagy hatszor kellett megjelennie a közönség előtt — csak természetes. Igazán jók voltak még, szintén mind megannyi hálás szerepeikben *Klenovits, Baróthy, Dobi, Szomorj* és *B. Koppán Margit*. Mindazonáltal nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy ez estén nagyon sok nyelvből hallottunk, aminek ilyen színészeknél nem szabad előfordulni; még elvétve is ritkán. A közönségre igen jó hatással volt, hogy a második felvonásnak azt a jelenését, amely „*A tolvaj*”-nak rossz hírét keltette, izléssel játszották el.

Vasárnap délután a még mindig kedvelt „*Nebánstvirág*” c. régi operetten mulatott igen nagy közönség. De volt is rá oka, mert *Krémer Lili* temperamentumosan és szépen énekelte *Nebánstvirág* kisasszony kedves szerepét s *Krémer Jenő* Celesztinje is kielégíthetett minden várakozást. Elemében volt *Pesti Kalmán* is, mint *Loriot* őrmester. Egyebekben is minden jól ment.

A szombati előadás szalonias levegője s a vasárnap délutáni előadás ártatlanul sikamlós tónusa után szinte üdítőleg hatott ránk az a természetes falusi világ, amely vasárnap este dr. *Major Simon* „*Ipamuram*” c. népszínművéből tárult elénk. Ahol az *Ipamuram* színre került, mindenütt nagy siker ért el s hasonló sorsban részesült nálunk is. A nagy-szalontai magyar népek életéből játszódik le előttünk néhány komor és derűs, de mindig kedves jelenet az *Ipamuram* előadásán. Az est főszerepei *Krémer Lili, Klenovits György, Mezei Andor* és *Krémer Jenő* kipróbált kezeiben voltak s ha azt mondjuk, hogy játékok mellett igazán Arany János szülővárosában, a csonkatornyú Nagyszalontán képzeltük magunkat, minden jót elmondunk felőlük, amit csak mondhatunk. Mellettük — kisebb szerepeikben — sokat teettek az est sikeréért *Mezey Péter, Juhász Agnes, Bernáth Margit*, aki néhány szép nótát is énekel, továbbá *Sümeji, A. Nagy Vilma, Kendy Boriska, Jvdnyi és Virágháty*. A nagy közönséget kinosan érintette, hogy egyesek a színházat az előadás tartama alatt korzónak nézték. Egyáltalában kívánatos lenne, ha a rendőrség az előadásokon nem annyira — néző, mint inkább — rendőr lenne.

(dr. m. i.)

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.

Felelős szerkesztő: Mayer József.

Társzerkesztő: Medvetzky Imre dr.

Egy magyar német szerb horvát levelező vagy levelezőnk kerestetik valamint egy GYAKORNOK, kik már hasonló üzletben voltak előnyben részesülnek. Ugyanitt 24 drb. I. tölgyfából készült 20 22 Hektós kádak eladó.

Lakits és Vermes,

75-6-3

szeszfőzde és ecetgyár.

Egy bútorozott szobát konyha használatra keresünk. Cim megtudható a színházi pénztárnál.

Igen jó karban lévő

bolti álványok (Stelage) és pult

olcsón eladó. Bővebbet a dohány-nagyáruháiban. 82.2-1.

Fürdővendégeknek!

A Vásár-utca 7. sz. házban, melynek a vásártérről is van bejárata, az ártézi fürdővel szemben, fürdővendégek kényelmesen berendezett, tiszta szállást nyerhetnek.

Ugyanitt két finoman berendezett, külön bejárata garcon szoba is kapható. 77.4-2.

8548/8704/8764/8790/8791/8792/8816/8821

8859/8886/9380/9281/9382/10310/10724

1907. kig. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a vásártéren megépítendő városi ártézi gyógyfürdő és gőzfürdő felépítésénél szükséges építőmunkára — tekintettel arra, hogy a város törvényhatósági bizottsága 70/1908. kig. 1907. számú határozatával ezen ügyben folyó hó 6-án megtartott árlejtést megsemmisítette — az alább felsorolt feltételek mellett újabb nyilvános zárt árlejtést hirdet.

1. Az árlejtésnél résztvehetnek mindazon hazai szakértő iparosok, kiknek üzletük gyakorlására hatósági engedélyük van.

2. Ajánlat az összes munkákra, vagy az egyes munkacsoportokra, illetve munkanemekre tehető.

3. Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a rendelkezésre bocsájtott nyomtatvány felhasználása mellett az egységáruk leírása s a végeredmény számokkal és szavakkal való feltüntetése mellett adatott be. A vízvezeték, csatornázás, központi fűtés és gázvezetés berendezésére és felszerelésre jogosítvány vállalkozók saját vagy más rendszerű tervvel is pályázni, de tartoznak ez esetben részletes tervezettel és műszaki leirással az eltérést indokolni s azt oly részletességgel teljesíteni, hogy a megbíralás bizottsággal eszközölhető legyen.

4. Az ajánlatok egy korona bélyeggel ellátandók, lepecsételendők és f. évi május hó 25. napjának délelőtti 10 óráig a városi iktatóhivatalban benyújtandók. Később vagy távirati uton érkező ajánlatok, pótajánlatok, hasonlóképpen azok, melyek nem szabályszerűen állítottak ki, figyelembe vétetni nem fognak.

5. Minden ajánlattevő tartozik ajánlata benyújtása előtt a saját ajánlati vállalati összegnek megfelelő 5% (öt százalék) bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a városi házipénztárnál letétbe helyezni és az erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni.

6. A városi tanács fentartja magának azon jogot, hogy a munkák végrehajtásával — tekintet nélkül a vállalati összegre — azt a vállalkozót bizza meg, aki a jó és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve a legtöbb biztosítékot nyújtja, továbbá, hogy a munkákat munkanemenként vagy csoportonként külön-külön is vállalatba adhassa.

7. Az ajánlati űrlapok és munkakivonatok 5 korona díj fizetése mellett Francsek Imre építész, műszaki tanácsosnál Budapesten (VIII., Rákóczy-ut 14. szám) és a városi mérnöki hivatalban kaphatók, ahol a tervek, a szerződés-minta s a vállalati általános és részletes feltételek megtekinthetők s esetleg szükséges szóbeli felvilágosítások is nyerhetők.

8. A beérkezett ajánlatok a fent kitett határidő eltelté után aznap tartandó nyilvános tanácsülésben az érdekeltek jelenlétében fognak felbontatni és legkésőbb a f. évi június 6-án megtartandó közgyűlésen a városi törvényhatósági bizottságnak elfogadás végett előterjesztetni, vállalkozók tehát addig bánatpénzüket vissza nem kivánhatják és kötelezettségben maradnak.

Ujvidék szab. kir. város tanácsának 1907. évi április hó 24-iki üléséből.

Szalay Lajos s. k.

kir. tanácsos, polgármester.

szám. 472.
vhtó. 1907.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Bécs belvárosi II. cs. kir. járásbíróságnak 1907. évi C. IV. 71/7. számú végzése következtében Dr. Kohn Károly ügyvéd által képviselt Handels Actien Gesellschaft javára Lechner István ellen 336 kor. 28 f. s. jár. erejéig 1907. évi február hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1036 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m.: férfi és női ingek, pamut, szobabutor nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság 1907. évi V. 374/2. számú végzése folytán 286 kor. tökéletesítés, ennek 1907. évi január hó 10. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 82 kor. 43 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken alperes üzletében (Uri-utca) leendő eszközlésére 1907. évi május hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Ujvidék, 1907. évi április hó 18. napján.

Horváth Gusztáv,
kir. bír. végrehajtó.

78.1-1.

9528. szám.
1907.

Hízó ökör eladás.

A palánkai m. kir. állami csikótelepen hizlalt 34 drb. magyar fajta kisarolt igaz ökör folyó évi május hó 13-án délelőtti 10 órákor a fenti csikótelep hivatalos helyiségében (Bélamajorjában) tartandó versenytárgyaláson zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül.

Eladó hízó ökrök a fent említett csikótelep Ujmajorjában bármikor megtekinthetők.

A részletes eladási feltételeket tartalmazó „Ajánlat” minták úgy a vezetésem alatt álló Miniszteriumban a gazdasági Főigazgatónál (IV. B. ügyosztály), valamint a palánkai csikótelep intézőségénél megszerezhetők.

Kelt Budapesten, 1907. év április hó.

M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.
78.1-1.

**Dr. SÁNTHA-féle
SANATORIUM**

SZABADKÁN, LENKEY-UTCA
(Lutheránus templom mellett.)

Ujjonnan épült, legmodernebbül berendezett magángyógyintézet ezer négyszögöl területen szép parkkal sebészeti, nőgyógyászati, szemészeti, bel- és idegbetegek részére. (Heveny ragályos és elmebeteg kivételével.) Külön kényelmes szobák, közös kórtermek, társalgó és mellékhelyiségekkel, fedett és kényelmes folyosók terasszal. Röntgen és körvegytani laboratórium. Kétféle ellátás (Pension rendszer.) Állandó orvosi felügyelet. Gondos ápolás. Mérsékelt árak. (Napi Pension 5-10 kor.) Bővebb fevilágosítással az intézet igazgató főorvosa

Dr. SÁNTHA GYÖRGY kórházi főorvos
szolgál, ki állandóan az intézetben lakik.

Hirdetmény.

Az ujvidéki róm.-kath. hitközség a „Vasember” bérházának lebontása alkalmával kikertülő ócska ablak, ajtó, padozat és egyéb ócska anyagra ajánlati árverést hirdet.

Az anyag a helyszínén május hó 1. és 2. napjain megtekinthető. A zárt ajánlatok május hó 3-ának déli 12 óráig a hitközség irodájában beadandók. A vevő tartozik az anyagot a bontás folyamán azonnal elszállítani.

Ujvidék, 1907. évi április hó 22-én.

Balla Árpád Dr. Ámon Pál
I. gondnok. kanonok-plébános, elnök.
65.3-3.

Répa-Mag

óvári, obendorfi óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely és kora amerikai lófogú tengerik Karós és törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china

Magyar-bikák

kanalacok, Pekingi gácsérok. Lámpanélküli költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-, fehér és fekete Orpington toljásokra előjegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD
drassói uradalmi intézősége. u. p. Korcza.

Mindenemü gyomorhaj, arany, emésztési zavar, időszakos vagy állandó székrekedés s az ezekkel járó következmények legbiztosabb hatású gyógyszer az orvosi tekintélyektől ajánlott

Cascara-Sagrada

LABDACS.

(Székesfehérvári korona-pilula).

Ezen nem drasztikus hatású növény laxanszer, nem rontja a gyomrot, mint a többi hashajtó, fokozza az étvágyat, és a beteg működését elősegíti. Egyedüli szer, melyet a természet nem szok meg gyakori használat mellett sem.

1 üveg ára (50 labdacossal) 1 korona.

1 próba dohoz (12 labdacossal) 30 fillér.

3 korona és 45 fillér előzetes beküldése mellett 3 üveg vagy 10 dohoz bérmentve szállítatik. Megrendelések azonnal teljesíttetnek az egyedüli készítőnél: Czollner Vinóze „Magyar korona” gyógyszerárában, Székesfehérvárott (Gróf Zichy-ház) 42.30-12.

Tisztelt háziasszony!

Ne hagyja magát új cikória-csomagok feldicsérlése által megteveszteni, hanem legyen inkább arról meggyőződve, hogy a már sok év óta az Ön háztartásában is kipróbált

valódi Franck: kávé-pótlék

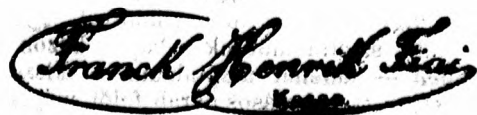
a legjobb és továbbra is az fog maradni. —

Ügyeljen azonban, sürgősen kérjük, — pontosan ezen

védjegyeinkre

és

aláírásunkra:

B. I. 1907. D. 9. H.

No. 1.

78.1-2

Nagy keresetet

érhetnek el jó erkölcsi magaviseletű és a képviselőre ügyes egyének egy nagyobb bankháznál.

Ajánlatok e lap kiadóhivatalához 452. 69.3-3. szám alatt intézendők.

Hirdetmény.

Uj és régi építési anyagok, valamint 8 drb. ló és 4 szekér a helybeli izraelita hitközségi építkezési területen készpénz fizetés mellett eladók.

Lábas Gyula,
építési vállalkozó.

70-3-3

3 régi szó	3 új szó ..
Altvater	Altvater
Gessler	Gessler
Jägerndorf	Budapest
	52-6

FISCHER ADOLF
butor, teher szállítási és beraktározási vállalata
UJVIDÉK
Kossuth Lajos-utca 15. szám.
A most bekövetkező költözködési negyedre ajánlja ruganyos kocsiát felelősségteljes szállításra a legolcsóbb árak mellett. Gondos és szavatosság mellett csomagolás.
Olcsó árak! Olcsó árak!
6-5